

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

236

Vragen van het lid **Groothuizen** (D66) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *het bericht «Libya keeps coast guards rejected by the EU»* (ingezonden 27 september 2018).

Antwoord van Staatssecretaris **Harbers** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 11 oktober 2018).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Libya keeps coast guards rejected by the EU»?¹

Antwoord 1

Ja

Vraag 2, 3 en 5

Kunt u bevestigen dat Libiërs die door de Europese Unie zijn geweigerd, alsnog aan het werk kunnen bij de Libische kustwacht? Zo ja, hoe verklaart u dit?

Heeft u zicht wat de consequenties hiervan zijn op dit moment? Welke concrete stappen zet u teneinde te voorkomen dat mensen die schuldig zijn aan mensensmokkel, toch terecht kunnen bij de Libische kustwacht, ondanks de intensieve monitoring?

Deelt u de stellingname van een woordvoerder van de Europese Commissie dat het de verantwoordelijkheid van Libië zelf is om haar eigen mensen te onderzoeken? Wat is volgens u de rol voor de Europese Unie hierin?

Antwoord 2, 3 en 5

De Libische autoriteiten zijn verantwoordelijk voor de Libische kustwacht, inclusief de werving en selectie van zijn personeel. Daarmee is het, zoals ook in het artikel wordt gesteld, primair aan de Libiërs om hun eigen mensen te onderzoeken. Wel worden door de missie, op basis van informatie van individuele EU lidstaten en instanties als Frontex en Europol, achtergrondonderzoeken uitgevoerd naar kandidaten die worden opgegeven voor de trainingsprogramma's in het kader van EUNAVFOR MED Sophia. Alleen personen die reeds in dienst zijn van de Libische kustwacht komen in

¹ <https://euobserver.com/migration/142909>

aanmerking voor de trainingsprogramma's. Het komt inderdaad voor dat kandidaten niet worden toegelaten tot de trainingen die door of namens de EU worden uitgevoerd. Hierbij spelen verschillende (veiligheids-) overwegingen een rol. Het gaat hierbij niet uitsluitend om het hebben van banden met criminele mensensmokkelaars of het verantwoordelijk zijn voor mensenrechtenschendingen. De constatering dat personen die voor trainingen worden afgewezen, werkzaam blijven bij de Libische kustwacht mag dus niet automatisch tot de conclusie leiden dat betrokkenen zich schuldig maken aan mensensmokkel of -handel.

Zoals uw Kamer bekend, spant het kabinet zich samen met internationale partners in om criminele bendes in Libië aan te pakken. Dit heeft onder andere geresulteerd in het instellen van VN-sancties tegen verschillende personen, waaronder een (voormalig) lid van de Libische kustwacht. Dit is mede door de medewerking van de Libische autoriteiten mogelijk gemaakt en bevestigt hun bereidheid om overheidsfunctionarissen aan te pakken die zich aan dit soort crimineel gedrag schuldig maken.

Vraag 4, 6 en 7

Hoe verhoudt deze berichtgeving zich tot de brief van de regering van 4 juli 2018 over de monitoringsactiviteiten van EUNAVFORMED Sophia op de Libische kustwacht na onder andere de motie Verhoeven en Groothuizen?² Bent u van mening dat monitoring van de Libische kustwacht op dit moment effectief verloopt, gelet ook op de voortdurende aandacht die het kabinet hier voor vraagt in EU-verband?

Bent u nog steeds van mening dat op dit moment geen nieuwe stappen- of actieplannen nodig zijn?

Antwoord 4, 6 en 7

Conform de motie Verhoeven en Groothuizen, heeft de Minister-President tijdens de Europese Raad van december 2017 aangedrongen op intensievere monitoring van de Libische kustwacht. Hierover is uw Kamer geïnformeerd.³ Omdat het kabinet groot belang hecht aan het verbeteren van de situatie van migranten in Libische detentiecentra en de behandeling van drenkelingen door de Libische kustwacht blijft het kabinet zowel in EU-verband als in bilaterale contacten met Libische gesprekspartners hiervoor aandacht vragen.⁴

De noodzaak voor versterkte monitoring wordt ook door EU partners onderkend. Zomer 2017 is de monitoringstaak toegevoegd aan het mandaat van Sophia. Sindsdien houdt Sophia toezicht op het functioneren van de Libische kustwacht in het algemeen en het onderhoud van het door de EU geleverde materiaal in het bijzonder. Naar aanleiding hiervan kunnen de trainingen en eventuele verdere steun die vanuit de EU wordt aangeboden worden aangepast. Vanwege de complexe situatie in Libië is monitoring evenwel geen gemakkelijke taak. Desalniettemin zijn er binnen de operatie stappen gezet opdat deze taak serieus uitgevoerd kan worden. Zo worden onder andere drones ingezet en vinden er monitoringsbezoeken plaats aan het commandocentrum van de Libische kustwacht in Tripoli. Het kabinet onderschrijft de noodzaak van het versterken van een monitoringssysteem, maar eventuele incidenten kunnen niet worden uitgesloten.

De Europese steun aan de Libische kustwacht en de bredere EU-inzet hebben er toe bijgedragen dat meer drenkelingen worden gered en worden ontscheept in aanwezigheid van UNHCR en IOM. Ondanks oproepen van de internationale gemeenschap aan de Libische regering om speciale opvangcentra voor migranten in te richten, worden zij nog steeds overgebracht naar detentiecentra. De situatie in deze centra is, ondanks alle hulp, nog altijd zorgelijk. Daarom bieden IOM en UNHCR, met steun van de EU, migranten snelle vrijwillige terugkeer van naar het land van herkomst, en vluchtelingen hervestiging in veilige derde landen via een speciaal opvangcentrum in Niger. Zoals uw Kamer bekend, is het doel van het kabinet en de EU om de situatie in de Libische detentiecentra te verbeteren met als inzet dat deze uiteindelijk worden gesloten en vervangen door alternatieve ontvangst- en transitcentra.

² Kamerstuk 21 501-20, nr. 1265

³ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1281

⁴ Zie o.a. Kamerstuk 32 735 en 28 638, nr. 208 en 32 317, nr. 516

Vraag 8

Bent u bereid deze vragen te beantwoorden voor aanvang van het algemeen overleg JBZ-raad van 10 oktober 2018?

Antwoord 8

Ja